

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie wieczorem.

Wydawca: Spółka Akcyjna Wydawnicza.

Cena pojedynowego
egzemplarza

Redaktor Naczelny: JERZY KONARSKI.

Adres Administracji: Lwów, ul. Podwale 3 (Tel. 73)

500 Mp.

Adres Redakcji: Lwów, ul. Chorążczyzny 31 (Tel. 178)

Obawy i nadzieje.

Lwów, 5 marca.

(ks) Na sobotnim posiedzeniu Sejmu wygłosił P. Minister Skarbu zapowiadane od dłuższego czasu expose. Nie znamy na razie dostownego tekstu przemówienia, gdyż obszerny komunikat P. Ag. Tel. jest tylko — jak się zdaje — dosyć niedokładnym jego streszczeniem. Trudno więc w tej chwili o dokładną ocenę mowy. Możliwym jest tylko zarejestrowanie pierwszego wrażenia, wywołanego treścią komunikatu.

Ude za zaraz na wstępie oświadczenie, że chwila obecna nie jest jeszcze odpowiednią do przeprowadzenia reformy walutowej. Enuncjacja ta jest poniekąd niespodzianką, gdyż z dotychczasowych wyurzeń P. Ministra skarbu można było wnosić, że złoty teoretyczny ma być tylko przygotowaniem do faktycznego wprowadzenia nowej jednostki pieniężnej.

Za teoretycznym złotym przemawiają, zdaniem P. Ministra, dwa główne motywy: umożliwienie społeczeństwu składania oszczędności w gotówicę i oparcie budżetu na stałej podstawie.

Co się tyczy oszczędności, wywody expose nie są zbyt jasne, bo jeżeli P. Minister sądzi, że zmniejszenie się wkładów oszczędnościowych jest dowodem: zaubożenia społeczeństwa, to trudno zrozumieć, na czym opiera się przypuszczenie, iż środkiem za adczym będzie miernik złota. W rzeczywistości miernym powodem zaniku wkładów oszczędnościowych jest po prostu to, że składanie oszczędności w walucie, która stale i coraz szybciej spada, jest nie oszczędzaniem, lecz marnotrawieniem dorobku. P. Minister sądzi, że proste przeliczenie wkładki na złote będzie dostateczną gwarancją, iż kapitał zostanie oprocentowany i zwrócony w relacji kruszcowej. Jest to optymizm bardzo daleko posunięty. Obawiać się należy, że społeczeństwo będzie miało przecieć więcej zaufania do efektywnego dolara, niż do książeczki wkładkowej na złote opiewającej i że pierwsza lepsza niepokojąca pogłoska spowoduje właścicieli takich książeczek do wykonania runu na banki, w skutkach gospodarczych daćko niebezpieczniejszego, aniżeli niechęć do składania w nich oszczędności.

Kombinacja złotego ze wskaźnikiem cen towarów w handlu hurtowym jest bardzo niejasna. Złoty jest wedle ustawy ściśle oznaczoną ilością czy tego złota. Jeżeli się powie, że wartość złotego polskiego zależy nie od kądźdoczesnej wartości z oia, lecz od fluktuacji cen towarów, to po-

Tworzenie większości koalicyjnej w Sejmie.

inicjatywa wyszła od Prezyd. Wojciechowskiego.

Premjer jeszcze w tym tygodniu rozpocznie rokowania ze stronnicami.

(telefonem od naszego korespondenta.)

WARSZAWA, (M). W kuluarach sejmowych mówią, że w bieżącym tygodniu jeszcze przyjdzie pomiędzy Prezesem Ministrów a przywódcami stronnictw sejmowych do rokowań w sprawie utworzenia większości koalicyjnej. Koncepcja ta pochodzi od Prezydenta Rzeczypospolitej, który ją bardzo usilnie popiera.

Wynik rokowań zależy od rodzaju postulatów i zrzęności stronnictw.

wstanie niewątpliwie chaos, który nie przyczyni się zgola do udrowienia naszych stosunków pieniężnych.

Obliczanie wydatków i dochodów Państwa i pobieranie podatków w mierniku stałym byłoby bardzo pożyteczne, gdyby nie obawa, że za przykładem Państwa pójdzie całe społeczeństwo, że wszystkie ceny przeliczone zostaną na złote i to nie na podstawie obecnej siły nabywczej marki polskiej lecz na podstawie cen przedwojennych i że wskutek tego powstanie szalona drożyzna, która pociągnie za sobą dalszy olbrzymi wzrost inflacji banknotów markowych.

O obawach tych wspomniał p. Minister ale ich nie rozważał.

Ustęp polemiczny expose jest niezmiernie słaby. Minister stwierdza zaniepokojenie opinii publicznej, ale nie umie zdobyć się na argument, któreby posiadały jakikolwiek siłę przekonawąją. Prosta negacja obaw nie wystarczy chyba ani opinii, ani ciastu prawodawczemu:

„Wprowadzenie wskaźnika złotego nie będzie wcale na uzuciem marki. Ona ma małą wartość dlatego, że się jej za dużo drukuje. A więc każdy system, mający na celu zatamowanie tego druku, już tem samem ratuje i markę”.

Wynikałoby z tych słów, że przeliczenie cen na złote zatamuje druk marek. Tezę tę należało udowodnić. W ten tylko sposób można byłoby obalić antytezę, iż wskaźnik złoty powiększy inflację banknotów. Ale tego P. Minister nie uczynił.

Druga część mowy poświęcona jest właściwemu jak się P. Minister wyraża, zagadnieniu skarbowemu, a mianowicie kwestji zwiększenia dochodów i zmniejszenia wydatków skarbowych.

W pierwszej kwestji staje expose w ogólnych zarysach na sta-

nowisku, które zajęła konferencja b. Ministrów i Wiceministrów skarbu, w drugiej natomiast odbiega od niej najzupełniej.

Odnosząc się do dochodów państwowych przytoczył p. Minister cały szereg cyfr, których jednak niezem nie uzasadnił i których z tego powodu nie można kontrować. Niektóre z nich, jak przypuszczać należy, podane zostały mylnie w komunikacie telegraficznym (np. wzmianka o deficycie ko szjom w kwocie zaledwie 60-tora miliona złotych). Inne brzmia znów zupełnie esigmatycznie. Zaliczyć do nich należy cyfrę złotych 71,650,000 jako dochód z wyodrębnić się mających przedsiębiorstw państwowych za j dno półrocze 1923. Pozycja ta wedle dzisiejszego kursu około 1,200 miliardów marek p. rocznie miałaby tak doniosłe znaczenie, że życzyć by sobie należało, by w ciągu debaty sejmowej mogło się dla niej znaleźć szczegółowe uzasadnienie. Wogóle cyfy dochodów z rozmaitych źródeł przedstawiają się różowo, zauważyć jednak należy, że dla braku zestawień usprawiedliwionym byłby pewien sceptycyzm, i to nawet dosyć daleko posunięty.

Niezmiernie ciekawem jest stanowisko p. Ministra w kwestji oszczędności budżetowych. Mówi -

no nam dotychczas — i taką jest ogólna opinia, że mamy za dużo urzędników i że wydatki nadmierne na aparat biurokratyczny są jedną z głównych przyczyn niedoboru budżetowego. Tymczasem wedle obliczeń p. Ministra mamy właściwie urzędników za mało i koniecznym jest podnieście wydatności ich prac. Zdeje się, że obliczenia na ten temat mają poniekąd charakter matematyki politycznej.

Uwagi powyższe są odbiciem pierwszego wrażenia, odniesionego do przeczytania mowy Ministra Grabskiego wedle komunikatu P. Agencji telegraficznej.

Streszczając je, powiedzić można, że p. Minister obaw, wywołanyh jego programem naprawy skarbu, nie rozprószył a nadzieji, które sam do niego przywiązałnie uzasadnił.

Z Sejmu.

Pożyczka dla miasta Lwowa. — Zmniejszenie rodzin rezerwistów. — Pierwsze czytanie ustawy o naprawie skarbu.

Warszawa, 4 marca.

Na sobotnim posiedzeniu Sejmu przyjęto w trzecim czytaniu ustawę o zmianie przepisów o podatku dochodowym, oraz ustawę o rozważeniu gminie m. Lwowa na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 120 milionów młp.

Z kolei pos. Kowalczyk zwał sprawę z ustawy, przywracającej moc obowiązującą ustawie o regulowaniu podatku od spożywa, zużycia, względnie produkcji na obszarze Rzeczypospolitej. Po expose Min. Grabskiego Marszałek zaproponował odroczenie dyskusji nad expose do najbliższego posiedzenia.

Wpłynęły dwa wnioski nagłe PPS i NPR, o zabezpieczenie bytu rodzinom rezerwistów, powołanych na ćwiczenia wojskowe. Głosowanie nad nagłośnią okazało się zbędne wobec tego, że Rząd przedłożył w tej sprawie projekt ustawy.

Następne posiedzenie we wtorek po południu.

Na posiedzeniu Konwentu seniorów odbytem natychmiast po expose Min. Grabskiego na plenum Izby, postanowiono, że pierwsze czytanie ustawy o naprawie skarbu odbędzie się w przyszły czwartek, dyskusja zaś odbędzie się w czwartek, piątek i ewentualnie w sobotę.

Nacjonalisci niemieccy chcą wojny z Francją.

W tym kierunku wywierają nacisk na rząd Rzeszy.

Deklaracja kanclerza będzie momentem decydującym.

Berlin. (AW) Reichstag odbędzie we wtorek nadzwyczajne posiedzenie, na którym Cuno złoży deklarację rządową w sprawie okupowania dalszych terytorjów niemieckich. Dotychczas tekst jej deklaracji nie jest ustalony, pewne jest tylko, że od niej zależeć będzie pokojowe załatwienie sprawy. Ze strony skrajno-pr-

wicowych stronnictw niemieckich wywierana jest wielka presja na gabinet w kierunku ostrego wystąpienia Niemiec przeciw Francji. „Vossische Ztg.” stwierdza, że nacjonalisci żądają natychmiastowego zerwania stosunków dyplomatycznych z Francją, co równa się wypowiedzeniu wojny.

Jeszcze tylko trzy lata...

O tym słyszane wynurzenia Ministra skarbu Grabskiego.

W 1925 r. budżet Państwa zamknięty bez deficytu

Warszawa, 4. marca.

(PAT). Na sobotnim posiedzeniu Sejmu zabral głos Minister skarbu p. Grabski i wygłosił następujące exposé:

Korzystam ze sposobności, że ustawa ta wzbudziła zainteresowanie, aby przedstawić Panom program polityki skarbowej Rządu, na tle ustawy o naprawie skarbu. Rozchodzi się o temat nie nowy, o sanację skarbu. Któryż minister skarbu nie kusił się o rozwiązanie tego zagadnienia. Wiadomo, co stanowi główną bolączkę naszego skarbu.

Wyśliźnęła się nam możność posiadania waluty stałej, którąby skarbu mógł mierzyć stan swej równowagi. Ale ponieważ waluta zależy z jednej strony od stanu równowagi skarbowej, a z drugiej strony od stanu równowagi w bilansie płatniczym, więc zdawało się i zdaje się wielu myślicielom w Polsce, iż z faktu, że równowaga przywozu i wywozu została osiągnięta, mamy prawo czerpać przekonanie, że nadeszła chwila, w której wystarczy ogłosić nowe hasło, hasło naprawy waluty, stworzenia nowego banku emisyjnego, hasło reformy waluty i wtedy wyjdziemy z tej fatalnej sytuacji. Nowe zrodzenia, nowe próby, któreby do niczego nie doprowadziły. Bo niech się nam nie zdaje, że równowaga wywozu i przywozu jest istotnie równowagą naszej pracy, naszych zdolności, naszej siły. Raczej odbija się w niej rezultat naszej słabości, naszej waluty, wywozu naszych cennych surowców. A więc to wyrównanie bilansu odbywa się we wielu dziedzinach kosztem dobra całego społeczeństwa.

Z wszystkich tych doświadczeń musimy dojść do jednego wniosku, że jądro zagadnienia nie leży w tem, żeby można było jednym tylko spo-

sobem naprawić nasze położenie. Wszystkie próby polepszenia nie tylko nie pomagały, nie dlatego, że by były złe, owszem, każda z osobna odegrała swą dodatnią rolę, lecz ponieważ były odosobnione, naprawić skarbu nie mogły, gdyż naprawa ta jest zagadnieniem złożonym i trzeba nam równocześnie opanować wolę różnych czynników. Ale z drugiej strony wystrzegać się też należy, żeby się nie zaplatać

wśród tych czynników. Obok optymistów jest wielu pesymistów, którzy wogóle nie widzą wyjścia i twierdzą, że w społeczeństwie obniżyła się skala zdolności do pracy, do oszczędności, do ekonomicznej, rozumnej, organizacyjnej pracy, że więc raczej trzeba daleko idących reform ekonomicznych i społecznych, takich, jakie zapoczątkował poprzedni Sejm, zanim będzie można myśleć o naprawie skarbu.

Dajmy społeczeństwu możność oszczędzania.

O niedomaganiach naszego życia gospodarczego wiele już mówiono. Ja jednak wskażę tu na jedno, o czem mało wspomniano, o zaniku oszczędności, która u jednostki odpowiada temu, co u państwa nazywa się zwiększaniem dochodów, a zmniejszaniem wydatków. Otóż przed wojną w samych tylko bankach mieliśmy oszczędności we frankach szwajcarskich 1.772.000.000, a wogóle z tem, co w innych formach było złożone, wynosiło to około 3 miliardy. Dziś w tych bankach jest 30 milionów, a jeżeli do tego dodamy to, co znajduje się PKO., w drobnych spółkach i kooperatywach, będzie 50 milionów. To jest rana najcięższa i najściślej związana z zagadnieniem skarbowym. Bo jeżeli z innych naszych niedomagań leczymy się bądź co bądź stopniowo i co roku naprzód postępujemy, to to złe powiększa się z miesiąca na miesiąc. Tę cyfrę 50 milionów mamy z ostatnich dni grudnia. Dziś ona już z pewnością zmalała.

To zubożenie społeczeństwa stwarza istotnie dla skarbu wielkie przeszkody. Zamiast żeby skarbu ożywiały się siłami społeczeństwa, dziś istnieje napór na skarbu takich czynników,

które dawniej same sobie dawały radę, bo społeczeństwo nie może samo ze siebie wyłonić soków odżywczych, wyrażających się w znaku pieniężnym.

Słyszmy jedno, że oszczędność nie zanikła, lecz przybrała inne for-

Do czego prowadzi brak miernika złotego?

Do czego doprowadza brak miernika złotego, wykaże to na następujących cyfrach: Podatek gruntowy w r. 1922 wyniósł 96 proc. tego co było prelininowane. I mógłby ktoś pomyśleć, że dobrze w Polsce się dzieje, że władze skarbowe dobrze wypełniły swoje zadanie i podatkicy swój obowiązek. Ale gdy się zważy siłę nabywczą w tych miesiącach, kiedy podatek był płatny, to okaże się, że w skarbie było tylko 40 proc. tego, co było prelininowane. Podatek przemysłowy dał napozór lepszy wynik, bo 189 proc. tego, co było prelininowane. Lecz faktycznie wartość tego wynosiła tylko 84 proc. Podatek dochodowy przyniósł pozornie 132 proc., a faktycznie 40 proc. Danina wreszcie, która najszybciej wpły-

my, formy złe dla interesów całości, formę gromadzenia przedmiotów zbędnych na dziś, lecz potrzebnych na później. Wskutek tego wytwarza się zapotrzebowanie sztuczne na towary, wywołujące obok spadku wartości marki, drożyznę, wynikającą z dążenia ogółu obywateli do chronienia się przed devaluacją zapomocą skupywania towarów. Węc chcąc sanować skarbu, nie dość jest równowagi wydatków i dochodów, trzeba także dać możność wznowienia tego przed wojną niezbędnej czynnika, wytwarzającego siłę skarbu i społeczeństwu — możność oszczędności. Nie wolno nam uciekać się pod płaszczyk rezygnacji przed ograniczeniem naszych zadań na wszystkich polach, lecz musimy spojrzeć na te zadania nie z punktu widzenia jednego roku, lecz szeregu lat. Jeżeli nasz program ma być obliczony na parę lat, to pierwszym warunkiem jego jest znaleźć do wszelkich obliczeń inny miernik, niż ten, jakim jest nasza teraźniejsza marka.

Ten stały miernik może być pomiarowy rozmaicie. Oparcie miernika na sile nabywczą pieniądza w stosunku do towarów, na wskaźniku ceny towaru, jest metodą najsłabszą dla wszystkich wewnętrznych obliczeń

wała do kas, dała 94 proc. pozornie, bo istotna wartość jej wynosiła 66 proc.

Co do podatków pośrednich i monopolu w z. r., to podatek pośredni w pierwszym kwartale dał 16 miliardów, w drugim 24 w III 38, w czwartym 45 miliardów. Napozór więc powiększył się, lecz faktyczna jego wartość, w złotych polskich obliczona, wykazuje inny stosunek, mianowicie w I. kwartale 31 miliardów, w II. — 37, w III. — 36, w IV. — 20 miliardów, a więc coraz mniej. Co do monopolu to mamy cyfry według kwartałów podane: 8 miliardów, 8, 9 i 16 miliardów, a więc niby dwa razy tyle, lecz wartość w złotych wynosiła 16, 13, 8 i 7 miliardów.

Dokąd tą drogą zajdziemy? Na

PROF. DR. ODO BUJWID. 2)

Setna rocznica urodzin Pasteura.

WSPOMNIENIE.

(Ciąg dalszy).

Ale przedtem trzeba było obalić teorię, która wszystkim tym odkryciom stawała na przeszkodzie, t. j. teorię samorodztwa. Starożytni najpierw, a za nimi badacze średniowieczni i późniejsi przypuszczali zaradkajne się istot żywych z materji otaczającej. Przecież Van Helmont, znany uczyony jeszcze w XVII wieku podawał sposób na wytworzenie myszy: należy do garnka włożyć trochę szmat, nieco ziarna lub kawałek sera, a myszy napewno się z tego wytworzą. Buonanni twierdził, że gnijące drzewo wytwarza robaki. Byli wprawdzie już wówczas krytyczniej usposobieni badacze, którzy widzieli, że muchy składają jajka na mięsie i z jajek wychodzą robaczki. Ale zbyt wielu było zwolenników tego ja-

wnego prostego sposobu przemiany materji martwej w żywą, ażeby poglądy się ustaliły. Słynny przyrodnik Buffon uważał, że glisty powstają w jelitach z pokarmów. Włoch ks. Spallanzani wówczas już jednak stwierdził, że w naczyniach hermentycznie zamkniętych, jeżeli je we wrzącej wodzie zanurzymy nie powstaje gnicie.

W 1858 Dyrektor Muzeum Historji Naturalnej Pouchot przedstawił Akademii Paryskiej swą pracę o „pierwotnych organizmach rozwijających się pod wpływem powietrza“.

Pastour powziął wątpliwości co do wartości tej pracy i przerobił doświadczenia w sposób prosty, który w zupełności obalił teorię Pouchot'a. Jeżeli buljon w kolbce szklanej zagotujemy i zalutujemy kolbkę podczas gotowania — może on stać bez zmiany przez czas nieograniczony. Jeżeli dopuścimy dopi powietrze — ulegnie zepsuciu. Ale jeżeli koniec kolbki wygniemy w labędzią szyjkę, w dół i do góry, to po zagotowaniu buljonu gnicia nie

będzie, gdyż drobne organizmy z powietrza osiadają na dnie szyjki i nie zdołają wznieść się do góry. Dowiódł później, że powietrze tem więcej zawiera drobnych tworów im jest bliżej ziemi. Na wysokich górach ani nad morzem niema drobnych roślinek, które psują buljon — albo też jest ich bardzo mało.

Badając dalej różne fermenty znalazł Pasteur, że niektóre z nich nie mogą się rozwijać w dostępie powietrza — a więc są beztlenowe.

W tymże czasie odkrywa Pastour przyczynę psucia się win i piwa i oznacza działanie drobnych żywych tworów. Wystarcza ogrzanie takiego wina blizkiego skwaśnienia lub zaśluzowania do 60 C°, potem oziębienie — ażeby mogło ono być długo zachowane i przewożone bez zepsucia.

Mamy więc nową metodę ochronną dla przechowania wina i piwa — która uzyskała nazwę pasteuryzacji.

Ale prace Pasteura sięgają do innych dziedzin.

Pomiędzy 1700—1788 Francja

produkowała rocznie 6 milionów kilo kokonów jedwabniczych; po koniec panowania Ludwika Filipa wytwarzano już 20 milionów kilo. W 1849 r. nagle nieznaną zarazą, nazwaną pobrine dostała się do południowej Francji. Sprrowadzano jajeczka jedwabników z Włoch, Turcji, Kaukazu, nawet z Chin i Japonii i nic nie pomagało. Rząd powierzył akcję Pasteurowi, który, jak mówił sam, zupełnie nie znał jedwabników.

Jakkolwiek trudno mu się było rozstać z pracą nad fermentami, Pasteur w r. 1865 wyjechał do Alais gdzie najsilniej panowała zaraza. Zaczął badać motyle zdrowe i chore pod mikroskopem i przekonał się, że chore łatwo można odróżnić; po niewielkim nabraniu wprawy może to zrobić każdy. W ten sposób można izolować motyle zdrowe, od nich zbierać jajeczka, niszczyć natomiast chore. W ten zaś sposób można było dość stopniowo do wyhodowania zdrowych jedwabników i usunąć groźną dla przemysłu zarazę.

gruncie takiego miernika stanęła narada b. ministrów i Sejm w uchwałach, które teraz wychodzą z komisji. A jednak wytwarza się atmosfera niepokoju, czy wogóle należy miernik wprowadzić? Chciałbym wytłumaczyć, że miernik złotego, który jest wyraźnym wskaźnikiem cen hurtownych, jest dla nas najkorzystniejszy. Można by brać inny miernik, np. cenę żyta. Ale jeżeli rozważymy wahanie się cen żyta i wahanie się kursu franka szwajcarskiego na giełdzie, to zobaczymy, że oba to czynniki są nader nerwowe, 19 towarów wziętych za podstawę do określenia wskaźnika towarowego, niewątpliwie da wyraźniejszą linię, niż jakkolwiek pojedynczy miernik, wzięty oddzielnie.

Obawy są różne. Niektórzy boją się powiększenia drożyzny. Tak by było, gdybyśmy do miernika

dociągnęli wszystko powyżej skali wzrostu cen towarów. Ale gdy miernik ma być oparty na wroście, który już nastąpił, i Minister musi wymierzać podatek nie na podstawie tych cen, które są przewidywane, lecz tych, które już nastąpiły, to skądże obawy? Innym nie podoba się nazwa. Ostatni zarzut powiada, że wprowadzenie takiego wskaźnika byłoby brakiem zaufania do marki. Wprowadzenie wskaźnika złotego nie będzie wcale naruszeniem wartości marki. Ona ma małą wartość dlatego, że się jej za dużo drukuje. A więc każdy system, mający na celu zatamowanie tego druku, już tomsamem ratuje i markę. Istotnie przejście do stanu dzisiejszego do tego, w którym będziemy liczyli na złote, będzie dla wielu przykre. Ale to trudno. Takie przejście nie może się obejść bez przesilenia.

Gdzie szukać dla skarbu źródeł dochodu?

Przechodzę teraz do właściwego zagadnienia skarbowego; co zrobić, aby dla skarbu wytworzyć niezbędne źródło dochodu i aby ograniczyć te wydatki, na które nas nie stać. Kamieniem węgielnym reformy jest to, co wprowadzono już w Austrii: wyodrębnienie z administracji państwowej wszystkiego, co nosi charakter przedsiębiorstwa, co nie mieści w sobie jedynie dóbr społecznych i politycznych, lecz służy celom gospodarczym. Przez przewidziane na I. półrocze br. zadania mam nadzieję osiągnąć z różnych przedsiębiorstw państwowych, między innymi; z lasów 71,660,000 zł. pol., a ponieważ deficyt kolejowy przewidujemy w wysokości półtora miliona zł., zatem dochód czysty wyniosłoby 70,160,000 zł. Inwestycje potrzebne na ten dział wynoszą w tym okresie 107,000,000. Więc gdybyśmy prowadzili przedsiębiorstwa tak jak dotychczas, to trzeba by dopłacić w pierwszym półroczu 30 milionów. Dlatego w ustawie o sanacji pomieszczony jest dział, poświęcony temu, aby wszystkie przedsiębiorstwa państwowe

przekształcić na jednostki gospodarcze odrębnie prowadzone i odpowiedzialne za wyniki swego gospodarowania. Odpowiedzialność daje możliwość uzyskania środków na inwestycje, które przyczyniają się do wzmocnienia dochodowości i nie będą marnotrawione bez kalkulacji. Plan taki obejmuje szereg okresów od lipca 1923 do 31. grudnia 1925. — Przedsiębiorstwa zreformowane w tym duchu dadzą nam w ciągu 2 i pół lat 658 milionów dochodu, podczas gdy jeśliby nie były zreformowane, przyniosłyby tylko 350 milionów zł. Cyfry te świadczą o potędze tych przedsiębiorstw, która pozwoli im otrzymać potrzebne kredyty bez uciekania się nawet do długoterminowej amortyzacji. Nie jest jedynym w tym względzie wyjściem pomoc obcego kapitału, która da się zastąpić przez wzmoczoną oszczędność społeczeństwa, które znajdzie sposobność lokaty. Nie idzie o to, by państwo zarabiało na pożyczkach, jak dotąd, lecz aby dało pewność dobrej lokaty procentów i amortyzacji.

Urzędników nie ma Polska zawiele.

Nie można zagłębiać się w szczególności, w których da się przeprowadzić oszczędności, bo utrudnia to ogarnięcie całości. Przedewszystkiem zastanówmy się nad pytaniem, czy mamy za wielu urzędników? Przy opracowaniu odpowiednich cyfr trzeba było uwzględnić okoliczność, że w krajach, które porównujemy z Polską, nie uważa się za urzędników państwowych ani urzędników pocztowych, ani kolejowych. Gdy pominiemy urzędników pocztowych, straż bezpieczeństwa wewnętrzną

i zewnętrzną, to przekonamy się, że w Polsce na 1000 mieszkańców jest 2.95 proc. urzędników, podczas gdy we Francji jest ich 3.81 proc. Lecz nie w cyfrze leży jądro rzeczy. Gdyby ona była wykorzystana, nie byłoby narzekania, że ich za wiele. Czynnikiem oszczędności jest poniekąd ilość urzędników, ale jednocześnie jakość ich pracy. Kto chce od Ministerstwa skarbu, aby przez oszczędności na urzędnikach uzyskało równowagę budżetu, żąda niemożliwej rzeczy.

Co przyniosą podatki w najbliższym 3-leciu?

Zwiększyć dochody można przez podatki. W r. 1922 wyniosły one 411 milionów, w r. 1925 projektujemy 986 milionów bez podatku majątkowego, a więc dwa razy tyle, mimo, iż w r. 1922 wzięliśmy daninę. Zasada, od której nie wolno odstąpić jest, aby nikt nie czuł się w prawie wymagać płacenia mniej o-

becnie, niż płacił przed wojną. Tego wymaga interes skarbu i Państwa. Świadczenia muszą ponosić wszyscy, a chęć wylamania się jest czynnikiem rozkładowym, anarchją w dziele budowy siły podatkowej. Przed wojną istniał podatek od nieruchomości miejskich, który dziś nie przynosi nic. Przed wojną po-

datki bezpośrednie w trzech zaborach dawały 160 milionów w złocie, w r. 1922 wraz z daniną 143 mil., w r. 1924 wydajność podatków bezpośrednich, bezmajątkowego, można podnieść do 361 milionów. Podatki pośrednie przed wojną wynosiły 201 milionów, monopoje 191 milionów, razem 400 milionów. W roku 1924 podatki pośrednie mogą równać się 197 milionom, monopoje 98 milionom, razem 295 milionów, a w r. 1925 328 milionów. Przy słabej organizacji naszych monopolii chwilowo nie mogą przewidywać więcej dochodu. Dochód z cel wynosił przed wojną 146 milionów, w r. 1922 — 37 milionów. Jest to największa niewspółmierność. W tej sprawie jest największą nieomagań i nuno wysiłków, w r. 1924 nie da się osiągnąć więcej niż 76 milionów.

Trzyletni plan da się ująć w następujące fazy: Pierwsze półrocze, chociaż lepsze od poprzedniego, grozi deficytem. Brak 237 milionów

na pokrycie zwyczajnego budżetu, prócz tego na obronę państwa 124 miliony, na odbudowę 14 milionów, na przedsiębiorstwa państwowe 105 milionów. Tak dalej iść nie może. Sanacja jest niezbędna i już od lipca powinna dać rezultaty. W następnym półroczu w budżecie zwyczajnym powinna być nadwyżka 23 miliony, w r. 1923 — 28 milionów. Ogólny wynik przy takim pokryciu deficytu na r. 1922, 1923 i 1924 będzie następujący: Cały nasz deficyt w ciągu tych trzech lat wyrazi się w sumie 1,335,547,000. Z tego 600 milionów bierzemy na podatek majątkowy, czyli, że zostanie 732 miliony deficytu. Z tego 500 milionów są to pożyczki kredytowe, o które w ciągu 2 i pół lat powinniśmy się postarać uzyskać na rozbudowę naszych kolei i przedsiębiorstw państwowych. — Oto kwintesencja całego planu, który doprowadza nas do przeświadczenia, że zadanie nasze nie jest niemożliwe do spełnienia.

Samo życie dla Ojczyzny — to za mało!

W końcu wyraził p. Minister przeświadczenie, że program przedstawiony posłom nie jest skrojony na miarę większą, niż nas stać. Wiemy — mówił Minister — że jest bardzo wielu ludzi, lekających się postępowania sanacyjnego, sanacji skarbu i pragnących ją odwieść jak najdalej. Nie jest ono dla nas nie-

bezpieczne. Możemy mu życzyć jaknajlepszego powodzenia. Cała nasza egzystencja zależy również w wielkiej mierze od tego, czy gotowi jesteśmy oddać w ofierze Ojczyźnie nasze życie, czy majątki. Jeżeli nie oddamy tych drugich, to tego pierwszego — życia — nam starczy. Będzie za mało.

Trudowickie sieci i mamiciła, a ukryła w nich prawda.

O pomoc św. Ducha. — Obiad dla pokrzepienia ciała. — Sekretarz ks. Wizytatora i korespondencja — Zajemnice Thalerhofu. — Materiały dla ks. Wizytatora. — „Chytryj Iwan”.

Lwów, 5. marca.

(W). Rojno i gwarno jest w zabudowaniach św. Jura od czasu pobytu w nim Wizytatora Apostolskiego. Dla zjednania sobie pomocy św. Ducha odprawiono wczoraj (niedziela) w cerkwi katedralnej o godz. 10. rano Mszę Arcypasterską, a po nabożeństwie odbył się w pałacu arcybiskupim dla pokrzepienia ciała suty obiad na 10 nakryć, do którego zasiedli dygnitarze świeccy i duchowni.

Sekretarzem ks. Wizytatora jest ks. Budko, władający poprawnie językiem włoskim. Powrócił on przed kilku miesiącami z Rzymu, gdzie ukończył studia teologiczne, tam też uczył O. Genocchi'ego języka ukraińskiego. Od czasu pobytu we Lwowie, jest przełożonym bursy ruskiej przy ul. Piotra Skargi. Codziennie pod adresem Dostojnego Delegata papieskiego nadchodzą stosy listów z kraju, (nawet z Lucka) — (widocznie apel Narodnego Komitetu polskotkowa) — które ks. sekretarz sortuje, tłumaczy, — o ile nie pisane po łacinie — i wręcza ks. Wizytatorowi. Zgłaszają się też prawie codziennie księża z rozmaitych stron na audjencje.

Jakkolwiek dotychczasowa działalność ks. Wizytatora osłonięta jest ścisłą tajemnicą, dowiadujemy się ze źródeł wiarygodnych, że zainteresowało Go specjalnie masowe internowanie duchowieństwa ruskiego w r. 1914 w Thalerhofie i a-

tera tą zajmuje się bardzo gorliwie. A jest się nad czem zastanowić!

Ledwie hordy moskiewskie wkroczyły do kraju, stki rodzin ruskich, a nieraz i wsie całe przechodziły masowo bez żadnego przymusu na szczybę, a duszpasterze ruscy, jeżeli nie popierali jawnie tego odszczepieństwa, to tolerowali go skrycie. W samym Lwowie kilka cerkwi odstąpiono dobrowolnie Moskalam, a Bractwo Stauropigiańskie wysłało telegram hołdowniczy carowi prawosławniemu.

A konsystorze? — Milczają!

Niechże ks. Wizytator zbada dokładnie, co było powodem masowych internowań księży ruskich!

Jako cenny materiał do oceny wartości etycznej niektórych księży ruskich, odgrywających także wielką rolę polityczną, posłużyć może także głośna afera ks. Kunickiego, prałata papieskiego i proboszcza cerkwi św. Jura. Sprawując on teraz honory gospodarza domu i stara się na każdym kroku narzucać się z informacjami Dostojnemu Gościowi, a przecież ks. Kunickiemu zarzucono publicznie w prasie ruskiej, że dla korzyści materialnej, własnej i swej rodziny, skrzywdził spadkobierców śp. ks. Follisa, zabierając im podstępnie cały folwark w Skniewie, przeznaczony przez zmarłego na fundację dla inwalidów wojskowych.

Dowodów kompromitujących haniebnie ks. prałata, dostarczy redakcja „Ridnoho Kraju”, która afere

te opublikowała i sądowe akta karne.

Ze duchowieństwo ruskie zajmuje się więcej polityką, jak czuwaniem nad owieczkami swojemi i utrwalaniem ich w przywiązaniu do obrządku gr. kat. Świadczy fakt, że w ostatnich czasach włościanie ruscy dla wyzwolenia się z pod terrorem politycznego duszpasterzy swoich, przechodzą masowo na obrządek rzymsko-kat., a czując się obywatelami polskimi, domagają się udziału w parcelacji własności większej.

A może włościanie ruscy tak lubo uważają sobie obrządek swój, że wolą go zamieniać za morg sianożęci? I ten fakt nie przemawia za gorliwą pracą duszpasterską duchowieństwa ruskiego.

Życie parlamentarne.

Uchwały Sejmu i Senatu. — Uposażenie rodzin rezerwistów. — Ataki pos. gen. Hallera.

Nasz korespondent warsz. telefonuje: W Senacie ustalono sposób postępowania na wypadek rozbieżności między uchwałami Sejmu, a zamierzonymi przez Senat zmianami projektów ustaw.

Nasz korespondent warsz. telefonuje: Dziś o godzinie 12 w południe rozpoczęło się posiedzenie sejmowej Komisji wojskowej, na którego porządku dziennym znajduje się projekt ustawy o uposażeniu rodzin powołanych na ćwiczenia rezerwistów. Minister spraw wojsk. na posiedzeniu tem odpowiedział na zarzuty skierowane pod adresem wojskowości przez pos. gen. J. Hallera na ostatnim posiedzeniu Komisji.

Konferencja kolejowa między Polską a Niemcami.

Ostateczne uregulowanie spraw, związanych z używaniem korytarza polskiego przez Niemców.

(Korespondencja własna „Gazety Lw.”).
Warszawa, 4. marca.

W ubiegłym tygodniu odbyła się w Frankfurcie nad Odrą i w Berlinie konferencja kolejowa pomiędzy Polską a Niemcami. W konferencji uczestniczył delegat ministerstwa kolei żelaznych oraz przedstawiciele dyrekcji kolejowej w Gdańsku i kolejowego Biura obrachunkowego w Bydgoszczy. Ze strony niemieckiej reprezentanci odnośnych władz kolejowych. Przedmiotem obrad było ostateczne uregulowanie spraw przewozowo-taryfowych oraz kwestii wzajemnych rozliczeń w osobowej komunikacji bezpośredniej pomiędzy Prusami Wschodnimi a resztą Niemiec w ruchu tranzytowym przez Polskę (t. z. ruch korytarzowy). Osiągnięto zupełne porozumienie, a ponadto dopuszczono w ruchu przez linie polskie bilety, wydawane przez Środkowo-europejskie Biuro podróży, z siedzibą w Berlinie, którego przedstawiciel był również obecny na konferencji. — Niebawem nastąpią również obrady celem ostatecznego unormowania bezpośredniej komunikacji pomiędzy Warszawą a Gdańskiem — na najkrótszej drodze — przez Prusy Wschodnie na Malborg (t. z. ruch korytarzowy niemiecki). Na drodze tej — jak wiadomo — mają z dniem 1. czerwca b. r. kursować bezpośrednie pociągi pośpieszne.

Walne zebranie Bratniej Pomocy słuchaczy Uniwersytetu.

Lwów, 5. marca.

Onegdaj wieczorem odbyło się walne zebranie Bratniej Pomocy słuchaczy Uniwersytetu. Po żywej dyskusji dokonano wyborów do nowego Wydziału z dotychczasowym prezesem kol. Żurawskim na czele. Kandydatem

nikt nie stawiał. Zebranie zakończyła dyskusja nad zmianą statutu, w duchu wykluczenia z T-wa słuchaczy wyznania mojżeszowego oraz „bezwyznaniowych rasy semickiej”. Ten wniosek, niezasadzony wobec tego, że słuchacz wyznania mojż. stanowili tylko 7 proc. ogólnej liczby członków w minimalnym stopniu korzystali z pomocy T-wa jest wyrazem tendencji antysemitki, jakie obecnie opanowały umysły znacznego odłamu naszej młodzieży.

Kronika.

O poprawę bytu kolejarzy.

Na posiedzeniu sejmowej Komisji komunikacyjnej pos. Kuryłowicz (P. S.) zgłosił następujące wnioski:

1) Komisja komunikacyjna uchwalił cofnięcie rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 17. stycznia 1922 r. o przywróceniu pracownikom kolejowym nieetatowym stałym praw otrzymania dodatku za wysługę lat zgodnie z ustawą z 13. lipca 1920 r. Wypłacanie tej kategorii pracowników, nieprawnie wstrzymanych im dodatków od 1. kwietnia b. r.

2) Komisja wzywa Ministerstwo kolei żelaznych, aby przy przyznawaniu dodatku drożyznianego dla żon pracowników stosowano ściśle art. 5. ustawy z dnia 13. lipca 1920 r. i cofnęła rozporządzenie wstrzymujące wypłatę dodatku dla żon, które pracują w instytucjach samorządowych.

Komisja wnioski te uchwaliła, przekazując je Komisji administracyjnej.

Następnie na propozycję pos. Kuryłowicza, który przedstawił ciężką sytuację pracowników kolejowych, Komisja jednomyślnie powzięła opinię przyjęcia kolejarzom z pomocą.

Wtorek. Rz.-kat.: Kolety. — Gr. kat. Tymofteja. — Słowiańskie: Wośława.

— Akcja przeciwdrożyniana miast. Z Warszawy telefonują: Zarząd Związku miast obejmuje naogół kierownictwo akcji przeciwdrożyniania miast polskich. Techniczna strona akcji, rozdział artykułów pierwszej potrzeby między miasta, należące do Związku obejmuje Tow. aprowizacji miast polskich.

— Województwo grodzkie. Komisariat Rządu na Warszawę ma być przekształcony na województwo grodzkie z podziałem na 4 starostwa. Jako wojewoda grodzki ma być mianowany p. Marjan Borzecki.

— Pomoc dla bezrobotnych. Z Warszawy telefonują: Sprawa bezrobotnych postąpiła naprzód ku likwidacji. Zatrudniono znowu 200 bezrobotnych, wobec czego razem z poprzednimi otrzymało zajęcie 5000 bezrobotnych. Dla pozostałych utworzono trzy punkty, w których wydaje się bezpłatne obiady.

— Konferencja pocztowa polsko-ros. Dnia 27. zm. odbyło się w Moskwie w komisariacie spraw zagr. uroczyste otwarcie polsko-rosyjskiej konferencji pocztowo-telegraficznej.

— Włec urzędników bankowych, zwołany na wczoraj do sali Towarzystwa Gospodarskiego, zaprotestował stanowczo przeciwko projektowi dwurazowego urzędowania. Referent p. Nycz udawał, iż byłoby ono szkodliwe nie tylko dla urzędników bankowych, lecz i dla instytucji, w których oni pracują. Uchwalono odpowiednio rozstrzygnięcie.

— Aleksander Michałowski spotkał się we Lwowie z bardzo serdecznym przyjęciem, wskazującym, iż mimo dłuższej przerwy nie zerwały się węzły, łączące znakomitego artystę z na-

szem miastem. W przerwach koncertowych i w hotelu odwiedzał go świat muzykalny lwowski, wyrażając podziw z powodu niesłabnącej teźżymy artystycznej seniora pianistów światowych. Po koncercie odbyła się w Ognisku oficerskiem kolacja, podczas której wygłosili serdeczne bardzo przemówienia pp. Czesław Krzyżanowski, Michał Rolle i pułkown. Lukawski. P. Michałowski w odpowiedzi zsiadł do fortepianu, przez dwie niemal godziny czarując słuchaczy prześliczną grą. Wczoraj opuścił nasze miasto, zapowiadając przyszłe odwiedziny w pierwszej połowie kwietnia.

— Szewcowi bohaterowi. W Trzemesznie, mieście rodzinnem Jana Kłińskiego, wzniesiono pomnik. Stanie on na piedestale, na którym za czasów, pruskich figurowało popiersie Wilhelma I.

— Z notariatu. Minister sprawiedliwości zniósł drugą kancelarię notarialną w Cieszynie, utworzył natomiast drugą kancelarię w Bielsku; zniósł kancelarię notarialną w Wiśniowczyku, utworzył drugą kancelarię notarialną w Czortkowie, zniósł kancelarię w Starej Soli.

— Burzenie zatorów lodowych na Wiśle pod Warszawą rozpoczęło się w sobotę przy pomocy naboju dynamitowych.

— (u) Skasowanie biegu pociągów pośpiesznych. Począwszy od 5. marca br. wstrzymuje się bieg pociągów pośpiesznych Nr. 905 i 906 w komunikacji pomiędzy Warszawą a Katowicami na przestrzeni Dęblin - Katowice. Przyczyną tego zarządzenia jest niedostateczna frekwencja podróżnych.

— Rewizje celne. Dokonywanie rewizji celnej u podróżnych w wagonach przez urzędy celne w Dziedzicach, Śniatynie i Zbaszynie, jest stosowane tylko do tych osób, które przybywają z zagranicy i udają się za granicę. W poszczególnych wypadkach pozostawiono urzędowi celnym prawo dokonywania rewizji nie w wagonach, lecz na sali rewizyjnej.

— Włec lokatorów. Z Warszawy telefonują: Wczoraj odbył się włec lokatorów i sublokatorów, na którym uchwalono protest przeciwko projektowanej poprawce ustawy o ochronie lokatorów, mocą której domy, będące własnością władz państwowych i komunalnych, wyeliminowane są z pod działania ustawy o ochronie lokatorów.

— Kredyt P. K. K. P. dla przemysłu łódzkiego. Z Warszawy donoszą, że przemysł łódzki korzystać będzie z kredytu P. K. K. P. na warunkach następujących: Wexle, przedstawiłone do skupu, nie mogą opigwać na dłuższy termin, jak na 6 tygodni; kredyt towarowy będzie mógł być udzielany na podkładzie zastawu wedle miernika złotego; pożyczki inwestycyjne na maszyny, narzędzia i t. p. będą udzielane wedle miernika złotego polskiego.

— Milionówka. W sobotnim ciągnięciu Milionówki wylosowano Numer 2.752.214, zakupiony przez Tow. ubezpieczeń „Przyszłość” w Warszawie.

— (h) Schwytanie niebezpiecznego włamywacza. Wczoraj wieczorem udało się III. Kom. P. P. aresztować niebezpiecznego włamywacza Stanisława Traczuka, który trzykrotnie uciekał z sądu karnego, a ostatnio przed paru dniami zbiegł w przebraniu kobiety.

— Falszywy czek. Onegdaj Majer Katz sprzedał w P. K. K. P. amerykański czek na 20 dolarów, który wysłał przez P. K. K. P. do Nowego Jorku, został zakwestjonowany jako fałszywy. Katza aresztowano.

— (h) Napad bandycki w śródmieściu. Wczoraj wieczorem na ul. Trzeciego Maja 3 nieznanymi osobnikami napadło na kupca z Żółkwi Kazimierza Rollińskiego. Jeden z napastników chwycił Rollińskiego za gardło, a drugi nożem zadał napadniętemu cios w głowę, ciężko go raniąc. Jako podejrzanych o powyższy napad aresztowała policja Jerzego Badowskiego, Hieronima Kozłowskiego i Antoniego Polcera.

— (h) Usiłowanie samobójstwo z niedzi. Józefa B., lat 33, zam. przy ul. Batorego 7, usiłowała wczoraj pozbać się życia przez zażycie trucizny. Powodem tragicznego kroku było po-

rzucenie przez narzeczonego, skutkiem czego znalazła się Józefa B. bez środków do życia. Pogotowie ratunkowe po przepłukaniu jej żołądka, pozostawiło ją opiece domowej.

— (h) Włamywacz w potrzasku. W piwnicy właściciela kawiarni „Miraż” Zygmunta Barana, został wczoraj wieczorem kelner parobka Stanisława Szczurka, który włamał się tam, używając sztaby żelaznej i obczązków. Sprawadzony na inspekcję pol., przyznał popełnienia kradzieży wódek, oraz że zeszłego miesiąca włamał się do mieszkania Barana, gdzie skradł w gotówce 750.000 mk., rewolwer brzojkowy i srebrną papierośnicę, wartości 500.000 mk.

— (h) Kradzieże. Janowi Giebułtowiczowi, Nowy Świat 5, skradziono garderobę wart. 700.000 mk. — Na szkole Jerzego Myczkowskiego, Dworknickiego 1, skradziono szyćkę wart. 5.000.000 mk. — W kościele w Jaworowie skradziono obrusy i komże wartości 3 miliony marek.

Z teatrów lwowskich.

Początek przedstawień o g. 7. wiecz.

Repertuar Teatru Wielkiego.

Poniedziałek „Lohengrin” (50 proc.)

Wtorek: „Gwiazda” (30 procent zniżki).

Repertuar Teatru Małego (Gródecka)

Poniedziałek „Zabawa w miłość” (50 proc. zniżka).

Wtorek: „R. H. inżynier”.

Repertuar Teatru Nowości.

Poniedziałek „Bał w operze”.

Wtorek: „Bał w operze”.

—0—

— „Orle” Rostanda. Od szeregu tygodni wte gorączkowa praca w Teatrze Wielkim nad przygotowaniem arcydzieła Rostanda, które okaże się już niebawem na naszej scenie. Prawi wszyscy artyści i artyści dramatu biorą udział w przedstawieniu „Orle”. Malarnie teatralne i warsztaty wykończają już potrzebny materiał. Reżyserie prowadzi osobiście Dyr. Czarowski. Bliższe szczegóły podamy niebawem.

Z ostatniej chwili.

LEWICA P. S. L. I WYZWOLENIE

Warszawa. (AW.) W Krakowie odbył się wczoraj zjazd delegatów powiatowych lewicy P. S. L. Przemówienie wstępne wygłosił poseł Putek, z ramienia „Wyzwolenia” przemawiali pos. Thugutt i Rudziński. Uchwalono jednomyślnie wniosek p. Putka w sprawie połączenia lewicy z Wyzwoleniem w jedną polityczną organizację „Wyzwolenie”.

WCIELENIE KLĄJPEDY DO LITWY

Berlin. (PAT.) Według doniesień prasy kląjpedzkiej, kląjpedzka granica ma być zniesiona 8. marca b. r.

„PROCES” ARCYBISK. CIEPLAKA

Moskwa. (AW.) Dn. 5. marca przyjeżdża do Moskwy z Petersburga arcyb. Cieplak wraz z 5 księżkami, wezwany do „rew-trybunału”.

BESTJAŁSKI WYROK.

Charków. (AW.) W Winnicy ukończono proces przeciw członkom ukraińskiej organizacji narodowo-oświatowej „Proświta”, których władze sowieckie oskarżyły o zabójstwo szeregu działaczy komunistycznych na wsi, oraz o utrzymanie kontaktu z atamanami Gołczewski, Chmara i Petlurą. Z 96 oskarżonych 84 skazano na śmierć bez zastosowania amnestji, pozostałych zaś 12 skazano na więzienie i konfiskatę mienia. Barbarzyński wyrok ten wywołał wśród włościanstwa ukraińskiego przygnębiające wrażenie.

Sprawy gospodarcze.

Z TARGU ROPNEGO.

Cena ropy boryslawskiej wynosi około 850 mp. za 1 kg., loko stacja kolejowa, w cysternach nabywającego.

Wobec braku transakcji na targu, cena podana na podstawie ofert. Z targu udziałami brutto.

Z targu udziałami brutto.

Sprzedano: 1/16. Saksonta w Tustanowicach, 4 pola naft. 3.350.000 mp. (sprzedaż terminowa), 1/16 Maria w Tustanowicach 4.500.000 mp. (sprzedaż za gotówkę), 1/16 Feniks w Boryslawiu (stara i nowa dzierżawa) 2.000.000 mp. (sprzedaż terminowa), 1/16 Sobieski w Boryslawiu (stara i nowa dzierż.) 2.300.000 mp. (sprzedaż terminowa).

Usposobienie słabe. Komentowany jest w dalszym ciągu komunikat Dyrekcji Państwowych Zakładów w sprawie wypłaty zarządom kopalni należności za ropę bruttową i podnoszoną jest kwestja niewypłacalności tejsze należności przez tow. Sylva Planc, Waterkeyn, Limanowa, Halpern Wegner i Ska, E. Lockspeiser, Eidikus, Kraft i inne.

Dzisiaj o 11. g. przedpoł. ma się odbyć konferencja w P. Z. N. celem ustalenia ceny ropy.

GIELDA PIETIĘZNA

Lwów, 5. marca.

GIELDA LWOWSKA OFICJALNA.

Kursa walut na ogół chwiejne. Dolary 47.200 marki niem. około 2. Na targu akcji ruch słaby. Poszukiwane Parowozy po kursie zwykłym. Tendencja dla akcji i walut na ogół nie ustalona. Usposobienie średnie.

GIELDA LWOWSKA NIEOFIC.

Wczoraj tendencja chwiejna, zniżkowa; ceny zmieniały się o 500 do 800 punktów. Dzisiaj w dalszym ciągu na razie na ogół zniżkowa. Dzisiejsza zniżka wynosi 500 do 1000 punktów. Obrót na razie słaby. Dolary amer. 46.800—47.200, 1-ki, 2-ki 46.500—46.800. Dolary kanad. 45.800—46.000, 1-ki, 2-ki 45.300—45.500. Marki niem. po 10.000 — 2—2,05, w tys. 265—270, setki 250—260, drobne 240—250. Korony czeskie

1350—1370. Leje 190—250, drobne 180—190. Austr. tys. star. em. 1600—1800, setki st. em. 150—160. 50 kor. 50—60. 20 kor. 20—24. 10 kor. 10—12, drobne 0.50—0.55. Austr. stempl. 66 i ćwierć — 67. Przekazy 67—68. Ruble setki zwykłe 3—310, reszta drobnych 0.50—55. 250 rubli 16—18. Karbowarice 0.80—0.85. Hrywny 1.00—1.10. Franki franc. 2750—2850. Funtki szterl. 216000—218000. Franki szwaic. 8800—9000.

Złoto: 20 kor. 216000—218000. 20 frank. 21000—212000. 20 mark. 224000—226000. 10 rubli 270000—274.000 Dolary ameryk. 43000—43500.

Srebro: Korony austr. 3150—3250. 5 kor. 16000—16500. Floreny 8000—8200. Ruble 13200—13500. kopiejki 67—68.

Ruble 5-setki 330—350, setki kalcik 14—15, 25 rubli 1.10—1.20, 10 rubli 1.00—1.10, dmskie tys. 26—30.

GIELDA WARSZ. NIEOFIC.

Warszawa. (M) Poza giełdą dożywano wczoraj obrotów po kursach następujących: Dolary 47000; marki niem. 2; funty ang. 220000; franki franc. 2800; ruble złote 2.600.000; srebrne 13000; bilon 6200.

Z powodu uszkodzenia linii telef. Kraków—Wiedeń, dzisiejszych notowań giełdy wtychskiej nie otrzymaliśmy.

Fanny Dittner przed sądem.

(Dwunasty i trzynasty dzień rozprawy.)

Zeznania dyr. Chodorowskiego. — Skazanie oskarżonej na grzywnę. — O co Dittnerówna oskarżyła świadka? — „Patriotyzm” oskarżonej. — Wydalenie Dittnerówny z sali rozpraw. — Geneza nienawiści oskarżonej do świadka.

Lwów, 5. marca.

(—) Na początku sobotniej rozprawy przewodn. Göttinger ogłosił uchwałę trybunału, skazującą oskarżoną na grzywnę 10.000 mk. za osobiste wycieczki przeciwko osobom w sali nieobecny, a w szczególności przeciwko sędziemu Fidzie.

Następnie zeznał św. Kazimierz Chodorowski, dyrektor Pol. Banku Kresowego w Warszawie, przedtem dyrektor Banku Przemysłowego we Lwowie. Dittnerówna oskarżyła go o dostarczanie zboża i prowiantów armii ros., o uruchomieniu fabryk, aby zaopatrywać Rosjan w buty i konserwy, o wydanie jeńców austriackich władzom ros., o stosunki z temi władzami, o szpiegostwo, o spowodowanie wywieszenia chorągwi na gmachu banku po zdobyciu Przemysła przez Rosjan o wydanie im wszystkich pieniędzy banku i t. d. i t. d. Świadek (zaprzysiężony na żądanie prokuratora, wbrew protestowi obrońcy) zeznaje, że w październiku 1915 wezwano go do K.-Stelle, gdzie komisarz Bächer oświadczył mu, iż pewna dama denuncjowała go. Damą tą, która od czerwca już nachodziła K.-Stelle i gen. Letovsky'ego,

była Dittnerówna. Pomimo starań świadka, wtrącono go do więzienia, a ponieważ w tym czasie oskarżona nie skłapa wysiłków, aby świadek przedstawił w doniesieniach, jako największego zbrodniarza, groziła świadkowi szubienica, tem bardziej, że Letovsky nie krył się z tem, iż Chodorowski musi być powieszony. Zanim jednak przyszło do rozprawy, Letovsky ustąpił miejsca Römłowi, do którego oskarżona, jak wiadomo, nie miała dostępu. Rozprawa okazała, że świadek postępował przez cały czas inwazji jak najlojalniej, i dlatego wyrok był uwalniający. Świadek wymienia poszczególne oszczerstwa oskarżonej, dowodzi, że Dittnerówna oszukiwała rozmaite osoby, że działała nie z patriotyzmu, ale dla prywatni. Przychodziła do niego z sprawami, wymagającami dużego zaufania. Np. przyprowadzała jeńców i brała dla nich wsparcia, przyczem robiła mu wymówki, że nie daje jej wprost pieniędzy do ręki, ale każe jeńcom osobiście przychodzić. Przyszła też raz z dwoma Prusakami i oświadczyła, że trzeba zrobić zamach na cara, który ma niebawem zlechać do Lwowa.

Tu oskarżona zaczyna głośno protestować, wobec czego trybunał uchwala wydalenie ze sali oskarżonej na cały czas przesłuchania dyr. Chodorowskiego. W dalszym ciągu świadek zeznaje, że po inwazji ros. oskarżona prosiła świadka o atest dla władz aust., że działała podczas inwazji gorliwie na rzecz Austrii. Nie żąda się oczywiście atestu od nielojalnego obywatela. Zatarł świadka z oskarżoną datuje się od czasu, kiedy to świadek odmówił oskarżonej wysokiej pożyczki 20.000 kor. W końcu świadek, podawszy jeszcze kilka przykładów, na dowód interesowności działań oskarżonej, wykazuje bardzo obszernie, że wszystkie oskarżenia Dittnerówny były bezpodstawne.

Obrońca dr. Stankiewicz domaga się skonfrontowania oskarżonej ze świadkiem. Trybunał temu odmawia z motywów, które skłoniły go do wydalenia oskarżonej ze sali. W poniedziałek natomiast przedstawi się oskarżonej treść zeznań świadka.

Świadek Róza hr. Skarbkowa zaprzecza stanowczo oszczerstwom oskarżonej. Po odczytaniu dalszych aktów, rozprawę odroczone do poniedziałku.

Na początku dzisiejszej rozprawy trybunał ukarał oskarżoną grzywną 20.000 mk. za nieodpowiednie zachowanie się w czasie sobotniej rozprawy. Następnie zeznał św. Połozynowicz, sekretarz Banku Przemysłowego. Potwierdził on zeznania dyr. Chodorowskiego w sprawie uruchomienia fabryk finansowanych przez Bank w czasie inwazji ros.

Sw. hr. Rostworowski był referentem politycznym w K. Stelle i nie miał do czynienia z oskarżoną. Potwierdza on zeznania poprzednich świadków odnośnie do stosunku Dittnerówny do Letovsky'ego i K. Stelle. Podnosi przytem niezwykłą szlachetność i charakter kpt. Wiedierina, któremu wiele Polaków zawdzięcza swe życie. Usilnie też podkreśla, że Dittnerówna była zmorą K. Stelle. Oskarżyła ona w końcu całą K. Stelle i tylko wpływy kpt. Wiedierina zdołały tę denuncjację sparaliżować.

Z SALI KONCERTOWEJ.

(Wieczór chopinowski. Wykonawca prof. Aleksander Michałowski.

Koncert Marji Mirskiej).

Po upływie lat kilkunastu — licząc od czasu ostatnich we Lwowie koncertów Aleksandra Michałowskiego — udało się wreszcie Instytutowi muzycznemu nakłonić słynnego artystę do przybycia w nasze strony. Zapowiedź udziału Michałowskiego w wieczorze chopinowskim obudziła ogromne zainteresowanie w naszym mieście; sala „Ogniska Oficerów” zaledwie pomieścić mogła w sobotę 3. bm. tych wszystkich, którzy pragnęli powitać wielkiego mistrza — wykonawcę i złożyć hołd jego potężnej, mistrzynie i zawsze porywającej sztuce i twórczej.

Michałowski jest w rzedzie kilku najwybitniejszych polskich pianistów, jednym z najstarszych, a zarazem jednym — z najmłodszych, gdy chodzi o werwę wirtuozowską i temperament wprost młodociany, pulsujący

w jego poetycznych i czarujących interpretacjach dzieł chopinowskich. Pozorny ten paradoks niknie więc wobec entuzjastycznych zachwytów audytorjum, stwierdzających, że wysoki artyzm Michałowskiego, niezależnie od burzliwych czasów jakie przeżyliśmy, ustawicznie się odmładza. I to pod każdym względem. Sądzę, że oceniając popisy wirtuozowskie, tak wykwintne okazałe i uduchowione, o technicznych zaletach gry nawet wspominać nie wypada. Technika Michałowskiego brawurowa, wszechstronnie wydoskonalona i oświecająca, zawsze stała skromnie na uboczu i była tylko środkiem pomocniczym do wyższych, idealniejszych niż błyskotliwy popis, celów. Ten jednak tak ważny, nie wszystkim w tak imponującej obfitości dostępny czynnik usurwa się więc w fascynującej słuchaczów grze Michałowskiego na drugi plan, a całe ich zainteresowanie absorbuje duchowa strona interpretacji, ten w całem tego słowa znaczeniu artystyczny wykon, jako możliwie najwierniejszy wyraz idei

w twórczości Chopina i odźwierciedlenie tych przepięknych, dotąd nieprześcignionych i genialnych pomysłów najwybitniejszego polskiego mistrza tonów.

Każdorazowe pojawienie się prof. Michałowskiego na estradzie witało w ciągu sobotniego wieczoru owacyjnie, a każdy okłask poszczególnej jednostki stanowił hasło do ponownych objawów zachwytu polącanego z przymieszką szczerych licząc wdzięczności dla zasłużonego mistrza i idealnego interprety chopinowskich utworów. Ballady G-moll i As-dur rozpoczęły program, następnie obdarzył nas koncertant przedziwnie pięknym wykonaniem wiązanki etiud, między którymi druga z rzędu (Es-dur) w najwyższym stopniu oczarowała słuchaczów.

Trudne byłoby zresztą różniczkowanie i zakreślanie jakichś granic tym sukcesom: każdy ton Michałowskiego elektryzuje audytorjum i roznieca iskry niekłamanej entuzjazmu. Dobięł on do zenitu podczas wspaniałego wykonania poloneza Fis-moll, tego brawuro-

wego wyrazu żywiołowej sily dziańskiego temperamentu i typowo polskiego i rycerskiego animuszu.

W ostatniej części wieczoru jaśniały w pełnym blasku interpretacja kolysanki, nokturnu Des-dur i scherza H-moll, a cały szereg nadprogramowych utworów, dorzuconych tytułem podziękii za niemiłkające okłaski, złożył się na drugą, jakoby „da capo” rozpoczęła produkcję. Wszak wyraz „znużenie” nie istnieje w słowniku znakomitego wirtuoza. Tu drugi, nieoficjalny koncert obejmował: marsz żałobny z sonaty B-moll — to nastrojowe arcydzieło sztuki odtwórczej, wywołujące tyle niezatartych wrażeń — oraz drugą część z koncertu E-moll i transkrypcję Michałowskiego na temat walca Des-dur. W drugim z powyżej wymienionych utworów przenosi poetyczna gra artysty słuchaczów istotnie w zaświaty, w krainę dostępną tylko marzeniom. Transkrypcję walca natomiast nazwać można najwyższym popisem techniki koncertowej, oświecającym

Stosunki gospodarcze w Rosji sowieckiej.

Odczyt dyr. Turskiego w Izbie handlowej.

(mg) Dość u nas pisano już o stosunkach panujących w bolszewickiej Rosji, a jednak nie mamy dziś jasnego pojęcia, jak kształtuje się obecnie życie pod rządami sowieków. Przekonać się o tym można było onegdaj na wykładzie naszego świadka rosyjskich stosunków, dyr. Mariana Turskiego.

Życie rosyjskie zaczyna przybierać normalniejsze tory, mimo że o powrocie do dawnych warunków jeszcze niemaż nadziei. Przywrócić o uż w części i własność prywatną, u nas to i nieja prywatną w handlu i przemyśle. Warstwy w kształceniu zaczyna znajdować sposobą zarobku i wytworzyły nową kastę „trudowej inteligencji”, która coraz większy wpływ wywiera na życie polityczne. Wywołało to reakcję komunistów, którzy są teraz bardzo ostrożni w przyjmowaniu nowych ludzi do partji i polewę dawnych członków z niej wykluczyli. Z rewolucyjnych objawów nie zostało już ani śladu. Tym da się w zupełności ujarzmić rządowi.

Przemysł rosyjski mimo pewnego ożywienia, sto da eko poza naszą produkcją. Przeszkoda w jego rozwoju jest nieychany brak węgla. Eksploatacja ropy stale wzrasta — ożywił się też przemysł rafinowy. Obecnie rozpoczęto usilne starania o uła woznia wywozu surowców na zachód. Z Polski sprowadza Rosja wiele towarów.

Rządy sowieckie są silne i stają się coraz rozumniejsze. Mimo pozornie wojennego nasroju, panuje powszechnie opinja że jakkolwiek wojna w dzisiejszej chwili s ałaby się końcem Rosji, a zwłaszcza kęską bolszewji. Stosunek do Polski d znał znać zmiany na naszą korzyść. Niestety jednak polskie placów i dyplomatyczne w Rosji i dziennikarsko-korespondenckie nie stoją na wysokości zadania.

Niezbyt to da nas korzystne, gdyż mogą nas ubiedz inne państwa w nawiązaniu z Rosją stosunków na naszą szkodę.

sluchaczów oryginalnymi, czarującymi efektami pianistowskimi.

Wieczór sobotni był dla słuchaczów czemś więcej niż koncertem i popisem pianistowskim — to istotnie wielki i ważny moment w życiu muzycznym naszego miasta, dla znawców sztuki i jednostek muzycznych zdarzenie niezwykle i źródło najwyższych i najszlachetniejszych rozkoszy, umiesień i prawdziwego zadowolenia artystycznego.

Koncert prof. Michałowskiego poprzedziło zagajenie wieczoru, wygłoszone przez p. Edmunda Waltera. — Prelekcja krótka i treściwa o twórczości Fryderyka Chopina i jej znaczeniu dla Polski i dla całego świata muzycznego. — Pzemówienie p. Waltera wprowadziło słuchaczów w odpowiedni nastrój i wywołało sporo gromkich i żetelnie zasłużonych oklasków.

*
Frekwencja publiczności, przesyłanej poniekąd nadmierną ilością popisów muzycznych, nie zawsze dopisuje, a recital pianistowski, odbywający się w przeddzień koncer-

KRONIKA GOSPODARCZA.

Z RUCHU WIERTNICZEGO.

Towarzystwo akc. Limanowa (kapitał francuski), podejmuje roboty wiertnicze na polu naftowym Włienka w Mraźnicy.

W szybie Krakus w Borysławiu, o dowieceniu którego donosiliśmy niedawno, ustaliła się produkcja na 1 cysternę ropy dziennie.

PLACA ROBOTNIKÓW W PRZEMYŚLE NAFTOWYM.

Na konferencji pracodawców z reprezentantami robotników w przemyśle naftowym ustalono następujące płace: dzienna: I. kategoria — 17.763 mp., II. kat. — 13.892 mp., III. kat. — 9.556 mp., IV. kat. — 5.540 mp. Ryczałt miesięczny wynosi miesięcznie dla I. kat. — 77751 mp., II kat. — 46.649 mp., III. kat. — 44.431 mp., IV. kat. — 16.657 mp.

— (n) Przewóz soli potasowej kaluskiej. Na podstawie zarządzenia Ministerstwa kolei żel. uzyskała akc. randlowo-rolnicza „Kooprolna” (dawniej Kooperacja rolna w Warszawie), jako instytucja centralna syndykatów rolniczych, wszystkie prawa i uprawnienia co do ulg taryfowych przy przesyłkach soli potasowej z Kalusza na równi z innymi odnośnymi organizacjami rolniczymi.

— Wilno—Warszawa. Po objęciu przez Polskę wydzielonych jej w pasie neutralnym obszarów, nastąpi uruchomienie krótszej linii kolejowej przez Grodno. Budowa mostu na Niemnie pod tem miastem ukończona zostanie w kwietniu. Podróż koleją z Wilna do Warszawy trwać będzie ośm godzin.

— (u.) Odciążenie stacji granicznej Zbaszynie. Celem odciążenia polsko-niemieckiej stacji granicznej Zbaszynie otwarto tymi dniami stację Zbaszynie-Przedmieście, położoną na szlaku Zbaszynie-Leszno, jako stację nadawczą i odbiorczą dla wszelkich przesyłek towarowych, przeznaczonych dla Zbaszynie miasta.

— Komunikacja kolei z Lotwą. Przed kilku dniami rozpoczęła się w Rydze konferencja z lotewskimi władzami kolejowymi w sprawie unormowania ruchu kolejowego między Lotwą z jednej, a Polską i Estonją z drugiej strony. Z ramienia Polski w obradach biorą udział przedstawiciele dyrekcji kolei wileńskiej, radomskiej i lwowskiej.

— Konwencja handlowa polsko-aust. W ubiegłym miesiącu weszła w życie konwencja handlowa polsko-austriacka. W dziedzinie cel wwozowych traktat został oparty na klauzuli największego uprzywilejowania, wobec czego towary polskie importowane do Austrii będą

tu słynnego artysty Michałowskiego nie mógł tembardziej spowodować obciążenie kasy... — Bardzo skromny udział słuchaczów nie wpłynął jednak ujemnie na grę zaszczytnie znanej pianistki p. Marji Mirskiej i na wartość jej przeważnie artystycznych interpretacji. Na szczere uznanie zasługuje przede wszystkim bardzo już wydoskonalona — niemal wirtuozowska — technika koncertantki, przejrzysta i pewna. Umiejętny sposób wykorzystania tego cennego środka do wyższych celów ujawnił się zaraz w pierwszej części programu, zapelnionej szeregiem dzieł klasyków i nowoczesnych kompozytorów: tańców w stylu „artique”. Po tym doskonałym początku, horoskopie zapowiadającym sporo sukcesów, nastąpiło pewne obniżenie poziomu w ockolwiek bezbarwnych interpretacjach utworów Chopina, nie stojących na wysokości zadania nawet pod względem technicznego opanowania. — Lecz na szczęście wznosi się w dalszym toku programu napowrót fala powodzenia: cna-

krzystaly z tych wszystkich zniżek celnych, które przez Austrię jakimkolwiek państwu zostały już udzielone wzgl. w przyszłości udzielone zostaną. Natomiast towary austriackie przy przywozie do Polski będą korzystały ze zniżek procentowych od cła w tej mierze, jak to zostało przyznane Francji w traktacie handlowym polsko-francuskim. Rząd austriacki zobowiązał się jednakże nie domagać się zniżek celnych dla pewnych towarów.

— Wyższa szkoła eksportowa. Onegdaj odbyło się w gmachu Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie pierwsze posiedzenie Kuratorji Wyższej Szkoły dla handlu zagranicznego we Lwowie pod przewodnictwem Prezydenta Izby Baczewskiego. Po przyjęciu do wiadomości sprawozdania z dotychczasowej działalności uchwalono wyrazić podziękowanie wszystkim, których inicjatywie pracy organizacyjnej i ofiarności pieniężnej zawdzięczać należy powstanie szkoły. Rozwija się ona nader pomysłnie, ściągając młodzież z całej Polski. Zebranie zakończono wyborem Komitetu wykonawczego.

Z SALI ODCZYTOWEJ.

„Król Lear”.

Z cyklu odczytów prof. Leona Pinińskiego.

Głębką i sumienną analizę jednego z najpotężniejszych, lecz i najbardziej ponurych utworów szekspirowskich zawierał tym razem sobotni wykład prof. L. Pinińskiego. Mimo gorącego uwielbienia dla pióra genialnego poety, jakie technię z każdego niemal, wyrzuczonego o twórczości Shakespeare'a słowa prelegenta, usłyszeliśmy o „Królu Learze” sąd trzeźwy i nieuprzedzony, niepozbawiony obiektywnej krytyki ujemnych stron utworu.

Tragedja, osnuta na tle najpopularniejszej za czasów Shakespeare'a legendy ludowej i na treści jednego ze współczesnych, a do dziś zachowanych dramatów, odbiega daleko wartością i poziomem od swego źródła. Wszystkie najwyższe momenty dramatyczne w „Królu Learze” są twórcem mistrza ze Stradfordu. Jednak dwoistość fabuły czyni dzieło ciężkiem i nieco pogmatwanem, a liczne błędy i braki sprawiają, że trudno nazwać je arcydziełem bez skazy, chociaż w oczach wielu uchodzi ono za najlepszą tragedję autora.

Bo też potęga geniusza szekspirowskiego w żadnym chyba utworze nie objawiła się w takim majestacie, jak w „Królu Learze”. Można by go porównać z kompozycjami Michała Anioła, które, acz niezupełnie doskonałe, przynajmniej nas ogromem bijącej z nich myśli twórczej.

Powiedziała Tolstoj, największy wróg Shakespeare'a, że dzieła jego są

komencie odegrany, następczający na podstawie swej polifonii tyle trudności utwor Brzezińskiego, prelud i fuga p. t. „Boże Narodzenie” ratuje sytuację i wywołuje sporo oklasków.

Największym powodzeniem cieszyła się p. Mirska jako wykonawczyni rapsodji Liszta i „Walca Me-fista”. Ocena dotycząca tej części programu mogłaby słusznie składać się wyłącznie z superlatywów, zastosowanych do techn. popisu. Poprowadzający utwory Liszta etude — w programie wymieniony jako opus 8 Skriabina — jest już w swym układzie ogromnie hałaśliwy, więc wypadaloby — sądzę — nie dolewać, jak to mówią, oliwy do ognia i zanoderować cokolwiek dynamiczne efekty, przerastające, w tak silnej dawce, wytrzymałość każdego fortepianu. Odegrane doskonałe kompozycje Liszta zapewniły p. Mirskiej wielki sukces.

Na ogólne żądanie dodała koncertantka cały szereg nadprogramowych utworów, oklaskiwanych „da capo” Fr. Neuhauser.

bezwartościowe i że właśnie ta z jego tragedji najwięcej o paszkwilo się nadaje. Natomiast entuzjasta na punkcie literatury szekspirowskiej — Sienkiewicz ocenił słusznie tego bezwzględniego krytyka, kiedy orzekł, że nie rozumie Shakespeare'a, próbując najwyższy wykwit uczucia i fantazji rozpatrywać ze stanowiska zimnego badacza-fizjologa.

Jeśli nawet pominąć te surowe sądy, to jeszcze trudno nie przyznać, że „Król Lear” zawiera wiele powikłań wrocz niezgrabnych, wiele nieprawdopodobieństw i niematuralności, a nadto sceny tak straszego okrucieństwa, jakich nie spotykamy w dojrzalszych dramatach autora. Jednakże o tem wszystkim pozwalają nam zapomnieć inne wartości dzieła. Krecja Leara jest jedną z postaci najpiękniejszych, jakie stworzył geniusz ludzki.

Nie tragedia ojca, złamanego, doprowadzonego do otchłani rozpacz przez niewdzięczność córek, jest wyjątkowym motywem i treścią tragedji. Lament Leara, to nie tylko bładanie nieszczęśliwego ojca — to lament króla, który widzi, że stracił swój majestat i nie potrafi z nim się rozstać. Jest dalej królem, dumnym, wyniosłym, widząc zarazem, że stał się już tylko bezradnym, narażonym na upokorzenia stajcem. Ruine majestatu, podkreśla z całą ironją postać błazna, jedynego towarzysza królewskiego, pozostającego z dawnej świty, który mimo swego bezgranicznego przywiązania nie szczędzi Learowi swych obrażających uwag.

Wzburzenie rozpaczającego króla przechodzi stopniowo w szal — lecz w miarę utraty świadomości słabnie gwałtowność gniewu: zamiast miłośnych przekleństw i wzywania pomsty bogów wkłada autor w usta nieszczęśliwego głębokie sentencje, wyrażające gorzkie prawdy o losie biednych i opuszczonych, niesprawiedliwości ludzkiej i nierówności społecznej. Zaznacza się w nich wyraźnie wstręt do zmysłowości, dogarda dla świata, odraza do ludzkich podłości.

Lear oszalały, zjejący nienawiścią do własnych dzieci — i Lear odradzający się, ukrojony opiekunem sercem najmłodszej córki Kordelji, to dwie najpiękniejsze kompozycje wielkiego autora. Miłość córki leczy starca — czyni go łagodnym, kochającym ojcem, pozbawionym już ambicji i żądzy władzy. Największy cios, uderzający w Leara, niespodziana i niezasłużona śmierć Kordelji, lamie go już ostatecznie i jest zarazem najtragiczniejszą chwilą w ponurym dramacie, którego krwawość znaczy się aż jedenastu trupami. Nerwy angielskiej publiczności XVIII. wieku nie znosiły już tak okropnego końca tragedji — łagodzone przeto jej zakończenie. Orszak zmieniane fakt wyjścia zmaż Kordelji za króla francuskiego, które uważano za czyn niepatrijotyczny, na małżeństwo z Edgarem. Dodawać nie potrzeba, że było to granatowym zepsuciem tragedji.

Osoby, działające w „Królu Learze” dzielą się wyraźnie na dwie grupy: jasnych i czarnych, akcentując walkę dwóch potęg, Ormuzda i Arymaza, co nadaje dramatu piętno melodramatyczne. Najbielszą postacią jest cicha, słodka Kordelja, tak jaskrawym kontrastem odbijająca od swych zbrodniczych sióstr, na których charakterystykę Shakespeare niezbyt się wysilił.

Nie można pogodzić się z twierdzeniem, jakoby myślą przewodnią „Króla Leara” była idea sprawiedliwości, konsekwencji czynów popelnionych — raczej zamiarem poety było podkreślenie stosunku losów ludzkich do wyższych przeznaczeń. Jednakże metafizyka „Króla Leara” nie narzuca żadnej hipotezy o pozagrobowym życiu bohaterów. Poeta wyraża tylko sąd o świecie ziemskim dziwnie ujemny, wykluczający nagrodę w życiu za czyny szlachetne, a podnoszący ogoni cierpień, niezawsze zasłużonych. Król Lear jest wprawdzie — jak sam mówi — winien, jednakże więcej prześladowany, niż winien.

Liczba uczestników ostatniego wykładu, jak i dwóch poprzednich, daje miarę wielkiego zainteresowania publiczności tematem i uznanja dla prelegenta.

(mg.)

OGLOSZENIA.

KOMITATE OBWIESZCZENIA.

L. 49/T/23.

OBWIESZCZENIE

Izby skarbowej we Lwowie z dnia 2. marca 1923 roku L. 4/T/23 o zmianie cennika detailicznej sprzedaży wyrobów tytoniowych. Na mocy ustawy z dnia 1. czerwca 1922 r. o monopolu tytoniowym (Dz. U. R. P. z r. 1922 Nr. 47 poz. 409) zarządziło Ministerstwo skarbu reskryptem z dnia 23-go lutego 1923 L. 696/Pr. 23 co następuje:

1) Począwszy od 5. marca 1923 r. ustanawia się następujący cennik detailicznej sprzedaży wyrobów tytoniowych wyprodukowanych w rządowych fabrykach wyrobów tytoniowych:

I. Cygara:

- 1) Hawana Mk. 1300 za 1 szt.
- 2) Belweder „ 1000 „ „
- 3) Wawel „ 900 „ „
- 4) Brytanika „ 850 „ „
- 5) Trabuco „ 750 „ „
- 6) Kuba „ 650 „ „
- 7) Portoriko „ 500 „ „
- 8) Mieszane zagranicz. „ 460 „ „
- 9) Cigarillos „ 300 „ „
- 10) Virginia „ 40 „ „
- 11) Brasil-Virginia „ 300 „ „

II. Papierosy.

- 1) Flinks Mk. 200 za 1 szt.
- 2) Dames „ 180 „ „
- 3) Kalif „ 180 „ „
- 4) Kedyw „ 180 „ „
- 5) Egipskie „ 170 „ „
- 6) Kiub „ 110 „ „
- 7) Selmowe „ 110 „ „
- 8) Prezydent „ 100 „ „
- 9) Damskie „ 100 „ „
- 10) Farys „ 80 „ „
- 11) Emir „ 80 „ „
- 12) Pogoń „ 100 „ „
- 13) Sport „ 100 „ „
- 14) Warszawskie „ 100 „ „
- 15) Syrena „ 70 „ „
- 16) Wisła „ 70 „ „
- 17) Wanda „ 60 „ „

III. Tytonie do papierosów

- 1) Kir Mk. 240.000 za 1 kg.
- 2) Ksanti „ 2 0.000 „ „
- 3) Najprzedniejszy Sultański „ 170.000 „ „
- 4) Najprzedniejszy Macedoński „ 150.000 „ „
- 5) Najprzedniejszy Turecki „ 130.000 „ „
- 6) Przedni Turecki „ 100.000 „ „
- 7) Średni Turecki „ 90.000 „ „
- 7) Kresowy „ 66.000 „ „

IV. Tytonie do Fajki.

- 1) Przedni fajkowy Mk. 40.000 za 1 kg.
- 2) Zwyczajny fajkowy „ 30.000 „ 1 „
- 2) Pozostające na składzie w rządowych Magazynach w Małopolsce poniżej wyszczególnione wyroby fabryk prywatnych winny być przez te Magazyny sprzedawane nadal uprawnionym nabywcom w Małopolsce po cenach następujących:

I. Papierosy.

Optima	Fabr. Sarmacja	Mk.	75 za 1 szt.
Five o'clock	„ Sarmacja	„ 60	„ „ „
Ergo	„ Noblesse	„ 60	„ „ „
Polonia	„ Szereszewski	„ 60	„ „ „
Slavia	„ Węgrzynowski	„ 60	„ „ „
Dyrektorski	„ Progress	„ 60	„ „ „
Smakosz i Non plus ultra	„ Sarmacja	„ 50	„ „ „
Seraj	„ Noblesse	„ 50	„ „ „
Ferwor i Splendid	„ Szereszewski	„ 50	„ „ „
Orient	„ Węgrzynowski	„ 50	„ „ „
Corso	„ Syrena	„ 50	„ „ „
Bistol	„ Progress	„ 50	„ „ „
Matador	„ Polakiewicz	„ 50	„ „ „
Kadi-Effendi	„ Janowski	„ 50	„ „ „
Grubas Selamlık	„ Sarmacja	„ 45	„ „ „
Grand Prix, Cleo	„ Noblesse	„ 45	„ „ „
Lukser	„ Noblesse	„ 45	„ „ „
Lwowianka, Tetry	„ Szereszewski	„ 45	„ „ „
Zephir	„ Syrena	„ 45	„ „ „
Kolas, Progress	„ Progress	„ 45	„ „ „
Bis	„ Polakiewicz	Mk. 45	„ „ „
Kolega	„ Janowski	„ 45	„ „ „

Wanda	Fabr. Sarmacja	Mk.	40 za 1 szt.
Markiza, Dux, Tryumf	„ Sarmacja	„ 40	„ „ „
N. 80, Golf	„ Szereszewski	„ 40	„ „ „
Dandy	„ Syrena	„ 40	„ „ „
Cezar	„ Union	„ 40	„ „ „
Gambeta, Wersal	„ Polakiewicz	„ 40	„ „ „
Bo:	„ Janowski	„ 40	„ „ „
Hanum	„ Sarmacja	„ 35	„ „ „
Yes, Dekret	„ Noblesse	„ 35	„ „ „
Kurjer, Nora	„ Szereszewski	„ 35	„ „ „
Duchesse	„ Syrena	„ 35	„ „ „
Reco d	„ Polakiewicz	„ 35	„ „ „
Wiwat, Mazer	„ Janowski	„ 35	„ „ „

Aromatica	„ Sarmacja	„ 30	„ „ „
Junak	„ Noblesse	„ 30	„ „ „

II. Tytonie.

Kwiat Jaka	fabr. Noblesse	Mk.	50 000 za 1 kg
Silvia	„ Strzelecki i syn	„ 50.000	„ „ „
N. 17.	„ Węgrzynowski	„ 50.000	„ „ „
Albański	„ Syrena	„ 50.000	„ „ „
Ideal	„ Progress	„ 50.000	„ „ „
Kef, fiza	„ Stambul	„ 50.000	„ „ „
Extra	„ Plutos	„ 50.000	„ „ „
Zamkowy	„ Noblesse	„ 40.000	„ „ „
Aurora	„ Strzelecki	„ 40.000	„ „ „
N. 15.	„ Węgrzynowski	„ 40.000	„ „ „
Bałuski	„ Syrena	„ 40.000	„ „ „
Sultański, Fatma	„ Progress	„ 40.000	„ „ „
Krem	„ Stambul	„ 40.000	„ „ „
Prima	„ Plutos	„ 40.000	„ „ „

N. 13.	fabr. Węgrzynowski	Mk.	30.000 „ „
Obstalunkowy	„ Union	„ 30.000	„ „ „
Falis	„ Syrena	„ 30.000	„ „ „
Europejski	„ Progress	„ 30.000	„ „ „
Kassandra i Kir-Basma	„ Stambul	Mk. 30.000	za 1 kg
Amerkański	„ Polakiewicz	„ 30.000	„ „ „
Smyrna, Mexiko	„ Janowski	„ 30.000	„ „ „
Balka	„ Plutos	„ 30.000	„ „ „

Wyroby tytoniowe powyżej wyszczególnione winny uprawnieni ich sprzedawcy w Małopolsce sprzedawać po cenach nie wyższych od wymienionych w niniejszym paragrafie.

§ 3 Począwszy od 5. marca 1923 r. ustanawia się następujący cennik detailicznej sprzedaży wyrobów tytoniowych produkowanych w prywatnych fabrykach tytoniu:

I. Papierosy.

- 1) gatunek „średni A” Mk. 90 za 1 szt.
- 2) gatunek „przedni B” „ 100 „ „
- 3) gatunek „przedni A” „ 110 „ „
- 4) gatunek „najprzedniejszy B” „ 125 „ „
- 5) gatunek „najprzedniejszy A” „ 150 „ „
- 6) gatunek „luksusowe B” „ 175 „ „
- 7) gatunek „luksusowe A” „ 225 „ „

II. Tytonie krajane.

- 1) gat. „średni C fajkowy Mk. 36.000 za 1 kg.
- 2) gat. „średni B fajkowy” „ 34.000 „ „
- 3) gat. „średni A” „ 90.000 „ „
- 4) gat. „przedni” „ 120.000 „ „
- 5) gat. „najprzedniejszy” „ 150.000 „ „

III. Machorka.

Mk. 40.000 za 1 kilogram.

IV. Cygara.

- 1) gatunek „średni A” Mk. 540 za 1 sztukę
- 2) gatunek „przedni B” „ 630 „ „
- 3) gatunek „przedni A” „ 840 „ „
- 4) gatunek „najprzedniejszy B” „ 1000 „ „
- 5) gatunek „najprzedn. A” „ 1250 „ „
- 6) gatunek „luksusowe B” „ 140 „ „
- 7) gatunek „luksusowe A” „ 1800 „ „

V. Cygaretki.

- 1) gatunek „średni” Mk. 290 za 1 sztukę
- 2) gatunek „przedni” „ 360 „ „

VI. Tabaka do zażywania.

- 1) gatunek „średni” Mk. 15.000 za 1 kg.
- 2) gatunek „przedni” „ 24.000 „ „

VII. Tyton do żucia.

Mk. 62.000 za 1 kilogram.

§ 4. Zapasy wyrobów tytoniowych oklejonych opaskami monopolowymi jakie w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia znajdować się będą na składzie w prywatnych fabrykach wyrobów tytoniowych, tudzież magazynach fabrycznych tychże fabryk, podlegają dodatkowemu opodatkowaniu w wysokości różnicy między dotychczasową, a nową ceną opasek monopolowych.

§ 5. rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 5 marca 1923.

Prezes Izby skarbowej:
BUGNO w. r.

EDYKTA W SPRAWIE UZNANIA ZA ZMARLEGO.

T. 227/22. Zarządzenie postępowania celem uznania za zmarłego Petro Czernyjs Wasyl uszczony

(2 bpa 187) w o. odwołanie powiat. Pezż młyn ożeniony z E. f. ożyną z Deżubaków odszedł w czasie mobilizacji 1914 roku do wojska austriackiego i od tego czasu wszelki ślad o nim zagab. Per adcaq: poyzysze postępowanie ogłasza się wezwaniem aby udziłono w adomości o zaginionym m. nijszeoni sąłowi albo kurałowi adw. Karolowi Szypale w Prozeniżynie peczem sąd na ponowną pr. sęgw. yda ostateczne orzecze ie.

Sąd okręgowy oddział IV.
Kołomyja 19 września 1922. 1748

T. 146/22. Piotr Bewski syn Mateu za, brodzony Babinec 17 stycznia 1876, żołnierz austriacki wedle dochodzeń mat. zginął w roku 1915 w bitwie w okolicach Jakerbeni. Wdrażając na prośbę Naści Bewskiej postępowanie o lmu udowodnienia jego śmierci, wyzwa się, ażeby wiadomiono sąd albo kuratora dr. Kohna w Czortkowie o zginionym, a po dniu 15 czerwca 1923 sąd rozszygnie o wioloku.

Sąd okręgowy oddział IV.
Czortków, 16 sierpnia 1922. 1747

T. 283/22 3. Edikt Herro Matiska syna Teodora i Waryara rodzeny dnia 10 czerwca 1875 zamieszkały w Zaripio służący w ostatniej wiiłni austriackiej przy 22 polku zar. opolcz, braw udził w bitwach na italijskim froncie, de niela zianany świadka Michajła Lewickiego w serpinie 1917 p. stolczy jako wirowny zstaw załatny granatom i wid wogo часу нема про него жадної відомости. На внесеня Олекси Зухмана вводиця поступовання в цім узнаня его за помершого, звываючи кожного тгобу лав о ним яку відомість, а також его самого, щобі дав про те знати судови в Бережанях до 6 місяця від дня оголошеня едикту т. в. до дня 1 вересня 1923 р. По тім dniu Суд рішить справу на поновне вносення.

Sąd okręgowy oddział IV.
Bereżani dnia 2 січня 1923. 1763

KONKURSY.

L. 244. Izba notarialna we Lwowie rozpisuje konkurs na drugą posadę notariusza w Ciotkowie i na opróżnioną posadę notariusza w Tarnopolu, oraz na ewentualnie opóźnić się mogące wskutek odsiedzenia tych posad przez przeniesienie posady notariusza, z terminem wnoszenia podań do dnia 15 kwietnia b. r. Lw. w. dn a 2 marca 1923. 1759 1—3

L. 110. Konkurs. Wydział Rady powiatowej w Borszczowie rozpisuje konkurs na posadę 2 lekarzy okręgowych, a to jedną w Korolówce a drugą w Bieczu zlotem. Pobory 12 s opnia urzędaiików państwowych i ryczałt na objazdy. Podania wnosic należy do Wydziału owalowego do końca marca b. r.

Komisarz rządowy: Czarkowski-Golejowski.
Borszczów, dnia 12 lutego 1923. 1760

LICYTACJE.

E. 322/23. Strona zobowiązana: Wojciech Kaniuch Elyit licytacyjny oraz wezwanie do zgłoszenia wierzitelności. Na wniosek Jana Kempy at ony egzekwującej, odbędzie się dnia 10 kwietnia 1923 o godz. 9 p. z adpoł. w biurze nr. 87 na zasadzie zatwierdzonej walunków licytacja następujących realności: 1. połowy realności lwh. 3 ks. gr. gm. Krzywa wraz z domem, a z wyłączeniem stodoły, chlewu i izby o trzech ścianach przybudowanej do domu. Realność ta ma pb. 311 m. 41", 42/1, 43/1, 43/2, 43/3, 44/1, 44/2, 45/2, 45/6, 45/7, 45/3, 47, 49,2 51/2, 52, 53, 54, 55/2, 56 57/2. Na pl. 3 jest dom a na ogr. 52 rosna drzewa — wartość szacunkowa 3,057,925 Mt., nam 2 za oferta 2,038,716 Mk. 60 fen.; — 2. 1/2 realności lwh. 91 ks. gr. gm. Krzywa, zawierającej gr. 23, 44 6, 45/3 43/2 stanowią pastwisko i łaki. Wartość szacunkowa 442,383 Mk. Najniższa oferta 234,922 Mk. Sąd powiatowy w Ropczycach jako sąd hipoteczny, zanotuje wyznaczenie terminu licytacyjnego.

Sąd powiatowy, Oddz. II.
Ropczyce, dnia 17 lutego 1923. 1719 1—3

KURATEL.

L. 1/23. Edykt. Julian Dobrowolski z Szczytowiec został z powodu marnotrawstwa częściowo unieważniony. Kuratorem mianuje się Aniety Dobrowolską z Szczytowiec.

Sąd powiatowy.
Zaleszczyki, dnia 15 lutego 1923. 1757

FIRMY.

Firm. 63/3. Stow. 188. Zmiany i dodatki do wpisanych już firm stowarzyszeń. Wpisano w rejestrze Stowarzyszenia zarobkowych i gospod. rozych Siedziba Stowarzyszenia i brzmienie firmy: Powszechny Związek kredytowy w Podgór u Stow. zarej z ogr. poręką. Uchwalał Walnego zgromadzenia z dn a 31 grudnia 192 postanowono rozwiązanie i likwidację Stowarzyszenia. Likwidatorami wybrano Benjamina S. Bankera i dr. Eljasza Bergera, którzy dotąd będą podpisywali Stowarzyszenie z dodatkiem w likwidacji. Wierzyciel wyzwa się, by swe roszczenia do Stowarzyszenia zgłosili.

Sąd okręgowy jako handlowy oddział II.
Kraków, dnia 21 stycznia 1923. 1727

Firm. 126/3 C. V. 434. Wps do rejestru handlowego firmy spółkowej Do rejestru oddz. I C. wciągnięto co następuje: Siedziba i brzmienie firmy Udzia

